

Mál- og Avrikssáttmáli millum

Gigni - Heilsufrøði til børn & ung og Heilsumálaráðið

2014

HEILSUMÁLARÁÐIÐ

GIGNI
Heilsufrøði til børn & ung

Visión:

Gigni - Heilsufrøði til børn & ung er ein miðsavnandi tænastru-, ráðgevingar- og vitanarstovnur, sum ynskir at ganga á odda í tilgongdini at menna likamliga, sálarliga og sosiala heilsu til børn og ung.

Missión:

Gigni - Heilsufrøði til børn & ung skal ganga á odda í heilsufremjandi og fyribyrgjandi átøkum, í mun til likamliga, sálarliga og sosiala heilsu hjá børnum og ungum.

Gigni - Heilsufrøði til børn & ung skal savna vitan og vera ráðgevi hjá landsmyndugleikum, stovnum og øðrum fakfólkum, umframt alment at kunna um viðurskipti, sum viðvíkja likamligari, sálarligari og sosialari heilsu hjá børnum og ungum

Fyri at røkka visiónini, skal Gigni - Heilsufrøði til børn & ung:

- Veita heilsufremjandi og fyribyrgjandi tænastru, ið er fakliga væl grundað, málrættað børnum, ungum og barnafamiljum í Føroyum
- Vera ein stovnur á høgum vísindaligum støði
- Mennta grundarlagið fyri vitan og ráðgeving frá stovninum
- Mennta samstarv við aðrar myndugleikar og stovnar
- Vera ein brúkaravinarligur stovnur
- Vera eitt gott og stimbrandi arbeiðspláss, har starvsfólk trívast
- Hava starvsfólk á høgum fakligum støði, umframt at skipa fyri støðugari førleikamenning

Inngangur:

Gigni - Heilsufrøði til børn & ung er ein sjálvstøðugur stovnur undir Heilsumálaráðnum.

Stovnurin virkar samsvarandi ásetingunum í løgtingslóg nr. 63 frá 17. mai 2005 um fyribýrgjandi heilsutænastur fyri børn og ung, og kunngerð nr. 88 frá 24. september 2007 um fyribýrgjandi heilsuskipanir fyri børn og ung.

Fyri støðugt at tryggja einum høgum heilsufakligum støði hevur leiðslan í Gigni gjørt av, at tænarar hjá starvsfólkum á stovninum skulu vera samsvarandi nýggjum granskingarúrslitum og nýggjum tilráðingum frá Sundhedsstyrelsen og WHO.

Aðalendamálið hjá Gigni er:

1. At tær fyribýrgjandi heilsutænarar til børn og ung skulu gera sítt til at tryggja teimum best møguligar fyriritreytir fyri einum heilsugóðum uppvøkstri og vaksnamannalívi. At heilsufrøðingar, ið eru serkønir í sálarligari, sosialari og likamligari heilsu hjá børnum og ungum, veita fyribýrgjandi og heilsufremjandi tænastráðing til barnafamiljur, børn og ung
2. At fylgja við og vera varug við trivnaðar- og heilsustøðuna hjá føroyskum børnum, ungum og barnafamiljum, grundað á fakligt ástøði, innsavna data, gransking og dokumentatión, umframt at fylgja við rákinum í samfelagnum
3. At veita landsmyndugleikum, stovnum og fakfólkum ráðgeving og vegleiðing, umframt at kunna um viðurskipti hjá børnum, ungum og barnafamiljum í Føroyum
4. At vera ein brúkaravinarligur og miðsavnandi vitanar- og ráðgevingardepil, ið raðfestir fyribýrging í mun til heilsu og trivnað hjá børnum, ungum og barnafamiljum í Føroyum

Endamálið er:

- At fremja heilsu
- At fyribýrgja sjúku
- At styrkja og menna foreldraførleikan
- At avdúka/staðfesta trivnaðar- og menningartrupulleikar, so hesir verða viðgjørdir sum skjótast

Fíggar- og starvsfólkaviðurskipti:

Fíggarjáttanin til Gigni í 2014 er uppskotið 12.322 tús. kr. Fíggarætlan verður lögð við ársbyrjan, so játtanin heldur alt árið.

Við støði í fíggar- og starvsfólkaorkuni hjá Gigni, verður lögð ætlan fyri, hvat verður raðfest í árinum.

Gigni hevur 22 ársverk pr. 1. januar 2014. Starvsfólkatalið er 32.

Fokusøkir í 2014:

Menning

Ein av fremstu raðfestingunum hjá Gigni er framhaldandi at menna Gigni sum ein vælvirkandi og brúkaravinarligan stovn, hvørs virkseimi er grundað á løgtingslóg um fyribyrgjandi heilsuheilsutænastur til børn og ung og leiðreglur frá Sundhedsstyrelsen.

Alt tilfar, umframt tilráðingar/vegleiðingar frá Gigni, skal vera skjalprógvað og grundað á vísindaligt ástøði.

Gigni skal vera ein brúkaravinarligur stovnur, sum er lætt atkomuligur hjá brúkarinum.

Málið er:

- At raðfesta starvsfólkamenning og starvsfólkærkt/umsorgan sera frammaliga, tí hetta verður mett sum ein fyritreit fyrir trivnaði og jaligari menning
- At menna ávísar serfrøleikar, fyrir at kunna veita brúkarum serfrøði á ávísam økjum
- At menna heimasíðuna, so hon er brúkaravinarlig, dagförd og vælvitjað, og ein viðkomandi og spennandi kunningarmiðil hjá stovninum
- At byrja fyrireikingar til at fáa lesiloyvi í THS. Endamálið við eini atgongd til THS er m.a. at tryggja øllum familjum skjótast møguliga heimavitjan eftir føðing. Ein fyritreit fyrir skjótari tænastru eftir føðing, er atkomuligheit til føðifrjóðanir og útskrivingarbrøv

Lógarásettar og javngjördar tænastru til øll børn og ung

Gigni skal skipa og menna fyribyrgjandi heilsutænastru til børn og ung, ið hava til endamáls at gera sítt til at tryggja øllum børnum og ungum í Føroyum best møguligar fyritreitir fyrir einum heilsugóðum uppvøkstri og vanknamannalívi

Málið er:

- At øll økir í landinum eru javnsett við heilsufrøðingum
- At javngerða tænastru, so øll børn og ung fáa javngjördar grundtænastru, samstundis sum meirtænastru verða veittar sambært tørvinum hjá tí einstaka

“Eru tit klár” - foreldraskeið.

Á vári 2013 hava allir heilsufrøðingar í Gigni lokið prógv sum instruktørar í foreldrafyrirreikingarskeiðnum, sum á donskum eitur “Klar til barn”.

“Klar til barn” verður á føroyskum nevnt “Eru tit klár”. Talan er um eitt skeið, har komandi foreldur møtast í bólki 4 ferðir íalt. 2-3 ferðir í viðgongutíðini og síðani eftir føðing.

Endamálið er, at foreldur:

- Menna og styrkja foreldraførleikar
- Menna trygt tilknýtið
- Kunnu geva børnum bestu fyrirtreytir fyri likamligari, sálarligari og sosialari heilsu og menning
- Styrkja førleikan hjá luttakarunum at vera foreldur.

“Eru tit klár” er eitt skeið, sum er ment og gjøgnumført av Socialstyrelsen í Danmark, og sum er eftirmett við góðum og jaligum úrslitum. Gigni hevur fingið formelt loyvi frá Socialstyrelsen til at byrja skeiðið í Føroyum, og nýta tilfar, sum er gjørt í samaband við “Klar til barn” í DK.

Málið er:

- At skeiðið “Eru tit klár” verður eitt atkomuligt bólkatilboð til øll komandi foreldur í Føroyum
- At fyrirreikingar og raðfestingar verða gjørdar, so til ber at byrja á vári 2014

Bólkatilboð til foreldur at børnum við serligum avbjóðingum

Foreldur at børnum við serligum avbjóðingum t.d. likamligum og sálarligum brekum umframt menningartarni, hava leingi saknað eitt tilboð, sum er meira viðkomandi fyri júst hendan málbólkin. Í 2013 setti Almannaverkið seg í samband við Gigni, tí fleiri fyrispurningar vóru um móguleika fyri at gera serligar foreldra-/mammubólkar til foreldur at barni við serligum avbjóðingum. Um somu tíð settu sjúkrarøktarfrøðingur og fysioterapeutur á barnadeildini á LS seg í samband við Gigni, tí tær komu í samband við sama málbólk og sóu ein stóran tørv á einum serligum tilboði til hesi børn og foreldur.

Gigni hevur saman við Almannaverkinum avgjørt, sum eina roynd, at bjóða áhugaðum foreldrum at børnum við serligum avbjóðingum eitt bólkatilboð, sum er sett saman júst til hendan málbólkin.

Í fyrsta umfari verður tilboðið til foreldur at børnum frá 0-4 ár. Talan skal vera um eitt bólkatilboð, sum verður fyrisitið av heilsufrøðingunum í Gigni, har heilsufrøðingar og fakfólk t.d. frá Almannaverkinum og øðrum koma at undirvísa um viðkomandi evnir. Hetta umframt at bólkurin er ætlaður sum eitt forum, har hesi foreldur hava móguleika fyri at vera saman við og samskifta við onnur foreldur í javnbjóðis støðu.

Málið er:

- At bólkatilboð til foreldur at børnum við serligum avbjóðingum verður gjøgnumført í 2014
- At fyrirreika og greina tørv fyri viðkomandi evnir, ið kunnu verða tikin upp í hesum bólkunum
- At skipa samstarv við viðkomandi fakbólkar um undirvísing/luttøku í bólkunum í tann mun tað er viðkomandi
- At skipa samstarv við t.d. Almannaverkið og Barna-/Føðideildina um kunning til tey foreldur, har bólkatilboðið sýnist at vera eitt viðkomandi tilboð

Fosturtøkuráðgeving

Landsstýrismaðurin í heilsumálum hevur tikið avgerð um at seta á stovn eina almenna skipaða fosturtøkuráðgeving til kvinnur, sum ivast í, hvørt tær ynskja fosturtøku ella ikki. Ætlanin er, at Fosturtøkuráðgevingin skal verða skipað sum ein integreraður partur av tænastrunum frá Gigni.

Málið er:

- At fyrireika stovnsetan og byrjan av almennu fosturtøkuráðgevingini, so hon verður ein integreraður partur av heilsufrøðilligu tænastruni frá Gigni
- At ráðgevingin er so atkomulig fyri málbólkin sum møguligt
- At uppskúla/skipa undirvísing fyri heilsufrøðingarnar, so fyrirtreytirnar fyri at veita eina fakliga vælgrundaða fosturtøkuráðgeving verða so góðar sum tilber

SSP-samstarvið

SSP er tvørfaklig samstarvsskipan millum fakkólkur, ið arbeiða ella hava samband við børn og ung. Endamálið er at savna og samskipa tað fyribyrgjandi arbeiðið og fremja felags atgerðir. SSP skal arbeiða fyri at fyribyrgja kriminaliteti og skaðandi atburði millum børn og ung.

Málið er:

- At Gigni tryggjar sítt fak ástøði í tí kriminalitetsfyribyrgjandi arbeiðinum
- At Gigni luttekur í viðkomandi økisbólum/tiltøkum, sum verða fyriskipa sum partur av SSP-samstarvinum

Samstarvsavtala við Landssjúkrahúsið

Gigni hevur rættuliga nógv samstarv við Landssjúkrahúsið, hetta er bæði alment, tvørfakligt og ítøkiligt samstarv tildømis viðvíkjandi børnum, ungum og foreldrum.

Samstarvað verður tildømis viðvíkjandi kvinnum í viðgongutíð, nýfødum, innløgnum ella sjúkum børnum, við ymisku deildirnar, umframt skipað samstarv við Psykiatriska Depilin.

Gigni og Landssjúkrahúsið eru komin ásamt um at arbeiða fram ímóti, at stovnarnir gera eina samstarvsavtalu stovnarnar millum.

Málið er:

- At optimera og góðskutryggja føðifraboðanir og samstarvið við A2
- At gera mannagongdir og optimera samstarvið við Psykiatriska Depilin
- At fáa viðkomandi lesiloyvi til THS

Tilgongd av nýggjum heilsufrøðingum

Tørvur er á at økja um tilgongdina av nýggjum heilsufrøðingum. Útbúgvingin varð broytt í 2011. Ein treyt fyri útbúgvingini er, at tann lesandi fær møguleika at koma í starvsvenjing á einum góðkendum stovni. Gigni hevur fingið neyðugar góðkenningar.

Málið er:

- At í minsta lagi ein um ári, fer undir útbúgving til heilsufrøðing

Mál og Avrik í 2014:

	Verkefni	Mál 1 - Brúkari	Mál 2 - Starvsfólk	Mál 3 - Samskipti	Mál 4 - KT	Mál 5 - Tilfeingjð	Mál 2014	HMR
1	Menning av Gigni	X	X	X	X	X	1. Arbeiða við førleikamenning 2. Menna serførleikar 3. Arbeiða við og menna heimasíðuna 4. Lesiloyvi til THS og arbeiða framímóti innliman í THS ella aðra talgilda skipan, ið er eignað stovnin	X
2	Lógarásettar tænastr til øll økir	X	X	X		X	1. Øll økir í landinum skulu vera javnsett við heilsufrøðingum 2. Arbeiða við at lýsa og javngerða fyrbygandi og heilsufremjandi grundtænastruna frá Gigni	
3	"Eru tit klár" - foreldraskeið	X	X	X	X	X	1. At gera fyrireikingar og raðfestingar til frama fyri "Eru tit klár" 2. At arbeiða fram ímóti byrjan á vári 2014	
4	Serbólkur til foreldur at børnum við serligum avbjóðingum	X	X			X	1. Arbeiða fram ímóti byrjan í 2014 2. Greina og skipa samstarv við aðrar fakbólkar 3. Greina og lýsa tørv á viðkomandi bólkaevnum	
5	Fosturtøku-ráðgeving	X	X	X	X	X	1. At Gigni fyrireikar og stovnsetur eina atkomuliga og kvalitetstryggjaða ráðgeving til kvinnur, ið umhuga fosturtøku 2. At tryggja, at ráðgevandi heilsufrøðingar hava neyðugar fyrirtreytir fyri at veita eina fakliga vælgrundaða ráðgeving 3. At Gigni savnar inn hagtøl í mun til forsturtøkuráðgeving	
6	Samstarvsavtala við Landssjúkrahúsið	X	X	X	X		1. At optimera og góðskutryggja føðifraboðanir frá A2 2. At gera mannagongdir viðvíkjandi ítøkiligum samstarvinum við A2, B4 og Psykiatriska Depilin 3. At Gigni fær viðkomandi lesiloyvi til THS	
7	SSP-samstarv	X	X			X	1. At Gigni tryggjar sitt fak ástøði í tí kriminalitetsfyrbygandi arbeiðnum. 2. At Gigni luttekur í viðkomandi økisbólum / í tiltøkum, sum verða fyriskipað sum partur av SSP-samstarvinum	
7	Tilgongd av nýggjum Heilsufrøðingum	X	X	X		X	1. Málið er, at í minsta lagi ein um ári, fer undir útbúgving til heilsufrøðing.	

Sáttmálaskeið

Hesin sáttmálin er galdandi fyri 2014. Eftirmeting verður gjørd saman við aðalstjóranum í Heilsumálaráðnum á heysti 2014.

Tórshavn, tann

2014

Gigni - Heilsufrøði til børn & ung

Heilsumálaráðið

Bjarta Vilhelm
stjóri

Turid Arge
aðalstjóri